

więcej wsparcia ze strony społeczeństwa, by móc osiągnąć takie same jakościowe warunki życia jak inni obywatele. Jest wiele sposobów eliminowania niepotrzebnych barier, jednak by poprawić społeczne funkcjonowanie osób niepełnosprawnych, przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse i warunki korzystania z przysługujących im praw, konieczne jest systematyczne planowanie działań na wszystkich szczeblach życia społecznego.

Narzędziem pomocnym, systematyzującym pomysły i zadania są przyjęte przez ONZ Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych. Zasady precyzują wstępne warunki równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w społecznościach, wyodrębniają kluczowe obszary, które społeczeństwo zobligowane jest udostępnić niepełnosprawnym obywatelom, a także proponują działania wdrożeniowe. W gminie Chełmno środowisko osób niepełnosprawnych jest dostatecznie dobrze rozeznane - w 2007 roku 226 osób otrzymało świadczenia pomocy społecznej z tego tytułu.

Cel główny: Przeciwdziałanie marginalizacji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej.

Cele operacyjne

1. Usuwanie barier architektonicznych dla niepełnosprawnych ruchowo.
2. Ułatwianie dostępu do informacji i usług.
3. Aktywizacja zawodowa i wzmocnienie pozycji osób niepełnosprawnych.
4. Aktywizacja osób chorych psychicznie i upośledzonych.
5. Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia skutków niepełnosprawności.

Zadania

1. Uwzględnienie wymagań dotyczących dostępności różnych grup osób niepełnosprawnych przy projektowaniu i budowie środowiska zewnętrznego.
2. Pomoc prawna i organizacyjna dla powstających spółdzielni pracy osób niepełnosprawnych.
3. Poradnictwo psychologiczne i prawne wszystkim osobom niepełnosprawnym, ich rodzinom i opiekunom.
4. Współpraca z organizacjami osób niepełnosprawnych w zakresie zatrudnienia.
5. Podnoszenie świadomości samych osób niepełnosprawnych, co do przysługujących im praw i możliwości.

6. Podnoszenie świadomości pracodawców celem przezwyciężenia negatywnych postaw i uprzedzeń w kwestii niepełnosprawności oraz informowanie o istniejących ulgach finansowych w przypadku zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
7. Wspieranie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy; np. dofinansowanie krajowych i lokalnych programów aktywizacji zawodowej.
8. Podjęcie działań w celu podniesienia świadomości społeczności lokalnej na temat osób niepełnosprawnych, ich praw, potrzeb, możliwości wkładu w życie społeczne.
9. Współpraca z placówkami rehabilitacyjnymi.
10. Konsultowanie z osobami niepełnosprawnymi programów szkoleniowych dla pracowników.
11. Wyrównanie szans rozwojowych i edukacyjnych; tworzenie integralnych form wychowania, nauczania i edukacji.
12. Ułatwienie edukacji wszystkim uczniom niepełnosprawnym: doposażenie szkół, zapewnienie materiałów i szkoleń dla nauczycieli, tłumaczenie języka migowego, organizacja zajęć wyrównawczych.
13. Włączenie rodziców osób niepełnosprawnych w proces nauczania.

Spodziewane efekty

1. Niwelowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych.
2. Zwiększenie mobilności zawodowej osób niepełnosprawnych.
3. Przeciwdziałanie osamotnieniu i izolacji społecznej.
4. Przełamanie niechęci pracodawców wobec osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
5. Uwzględnianie potrzeb osób niepełnosprawnych w działalności placówek użyteczności publicznej.
6. Ułatwianie osobom niepełnosprawnym dostępu do instytucji, placówek i usług.
7. Wzrost tolerancji w stosunku do osób niepełnosprawnych.
8. Integracja z najbliższym środowiskiem i aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych.
9. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji.

4. Osoby starsze.

Obserwowane procesy demograficzne od lat już wskazują na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Proces ten dotyczy również mieszkańców gminy Chełmno.

Problem ludzi starszych funkcjonuje w dwóch wymiarach. Pierwszy dotyczy indywidualnego podejścia i odczuć osoby starszej z jej problemami dnia codziennego, chorobami, poczuciem

osamotnienia. Drugi punkt widzenia dotyczy rodzin, w których żyją osoby starsze. Borykają się one z wieloma trudnościami dotyczącymi konieczności zapewnienia tym osobom właściwej opieki. Problemy pojawiają się również wówczas, gdy wystąpi nierównowaga między indywidualnymi potrzebami człowieka starszego w codziennym życiu, a realnymi możliwościami rodziny w udzielaniu mu pomocy w przezwyciężaniu tych trudności.

W związku z powyższym niezbędne jest poświęcenie należytej uwagi tej znaczącej części populacji, przede wszystkim zaś w celu zaktywizowania zbiorowości samych seniorów oraz wspomagania potrzebujących. Na terenie gminy Chełmno obserwowany jest w ostatnich latach znaczący przyrost liczby samotnych osób starszych, co skłania władze gminy do szerszego zainteresowania się tym problemem i podejmowania działań na rzecz rozwoju usług opiekuńczych na rzecz tej części populacji gminy.

Cel główny: Zapobieganie wykluczenia osób starszych z życia lokalnej społeczności.

Cele operacyjne

1. Jak najdłuższe utrzymanie zdolności seniora do samoegzystencji i optymalizacja jego aktywności.
2. Zaktywizowanie rodziny do szerokich działań na rzecz starszego członka rodziny.
3. Poprawa warunków bytowych najuboższych osób starszych.

Zadania

1. Organizacja imprez kulturalnych w celu aktywizacji osób starszych.
2. Świadczenie pomocy finansowej, usług opiekuńczych, porad.
3. Udzielanie wsparcia środowiskowego ludziom starszym.
4. Działania na rzecz integracji ludzi starszych ze środowiskiem.
5. Edukacja rodzin w zakresie nabywania kompetencji koniecznych do kontaktów z osobami starszymi w rodzinie (docieranie do dzieci poprzez pracownika socjalnego).

Spodziewane efekty

1. Przeciwdziałanie osamotnieniu i wyobcowaniu, wywołanie poczucia bycia potrzebnym.
2. Wzrost zainteresowania osób starszych życiem społecznym.
3. Zwiększenie kompetencji członków rodzin osoby starszej w zakresie sprawowania opieki.

5. Grupy społeczne zagrożone chorobą alkoholową i narkomanią.

Uzależnienia są jednym z najważniejszych problemów społecznych dotyczących często coraz młodsze osoby – młodzież i dzieci. Uzależnienia często skutkują przemocą w rodzinie i istnieje większe ryzyko, że w przyszłości następne pokolenie również będzie dotknięte tym problemem.

Alkoholizm

Jest poważnym problemem społecznym, rzutującym na pozostałe sfery życia i generującym inne problemy społeczne – wzrost przestępczości, pogłębianie ubóstwa, przemoc w rodzinie. Człowiek uzależniony naraża nie tylko swoje zdrowie fizyczne i psychiczne, ale również zdrowie i życie innych (członków rodziny, uczestników ruchu, mieszkańców). Zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców gminy niezależnie od płci, wieku ani poziomu wykształcenia. Problem ten dotyka coraz częściej młodzież, a w skrajnych przypadkach nawet dzieci w wieku szkolnym, dlatego ważne są działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom.

Narkomania

Problem narkomanii stał się prawie tak samo powszechny jak problem innych uzależnień. Terminem narkomania określa się stan uzależnienia od środków odurzających. Pojęcie to ma szerokie znaczenie i obejmuje nie tylko nałogowe używanie narkotyków, ale także stosowanie wszelkich środków wywołujących euforię odurzającą. Nawykowe odurzanie się narkotykami staje się zjawiskiem masowym i groźnym dla zdrowia i życia (nadużywanie silnych środków narkotycznych prowadzi do śmierci, samobójstw na skutek przyjmowania różnych substancji) i dla mienia społeczeństwa (rozboje, rabunki, kradzieże popełnione w celu zdobycia pieniędzy na zaspokojenie głodu narkotycznego).

Cel główny: Zapobieganie występowaniu uzależnień i przeciwdziałanie negatywnym efektom nadużywania alkoholu i narkotyków.

Cele operacyjne

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej ze szczególnym uwzględnieniem przemocy w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

Zadania

1. Realizacja programów profilaktyczno-terapeutycznych dla mieszkańców gminy z uwzględnieniem specjalistycznych programów dla młodzieży.
2. Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego i wsparcie w jego trakcie oraz dofinansowanie do kosztów leczenia.
3. Opracowanie i wdrożenie nowoczesnych metod terapeutycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Udzielanie i szkolenie osób w zakresie udzielania pomocy psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie.
5. Prowadzenie programów edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz ich rodziców w zakresie używania substancji psychoaktywnych, alkoholu i narkotyków.
6. Organizowanie warsztatów szkoleniowych dla pedagogów szkolnych i nauczycieli prowadzących programy edukacyjno - opiekuńcze, profilaktyczne i socjoterapeutyczne – zaopatrywanie ich w niezbędne materiały dydaktyczne.
7. Szkolenia mające na celu wczesne rozpoznawania sygnałów wskazujących na uzależnienia (współpraca z pedagogiem szkolnym, nauczycielami, lekarzami pierwszego kontaktu).
8. Wspieranie i włączenie się do kampanii ogólnopolskich, regionalnych, lokalnych w zakresie uzależnień i przemocy wobec dzieci.
9. Wspieranie i organizowanie dla mieszkańców gminy zabaw, festynów, happeningów ze scenariuszami zawierającymi treści profilaktyczne oraz promujące zdrowy, wolny od nałogów styl życia.
10. Współpraca z mediami w promowaniu aktywnego i zdrowego stylu życia – ulotki, konkursy.
11. Organizowanie wspólnie ze szkołami i innymi organizacjami zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych) mających na celu zajęcie młodzieży wolnego czasu po lekcjach i odciążenie ich tym samym od sięgnięcia po używki.
12. Współpraca z policją w ramach programu „Niebieska Karta” dotyczącego przemocy

w rodzinie spowodowanej nadużywaniem alkoholu oraz w ramach „Pomarańczowej Linii” dotyczącej pomocy rodzicom, których dzieci piją.

13. Kierowanie do sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawach dotyczących obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

14. Działania kontrolne i interwencyjne mające na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

15. Ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez niepełnoletnich (kampanie edukacyjne).

16. Zwiększona troska o bezpieczeństwo mieszkańców gminy – egzekwowanie odpowiedzialności za czyny naruszające prawo popełnione przez osoby będące pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

17. Prowadzenie systematycznego wywiadu środowiskowego określającego skalę zjawisk uzależnień i potrzeb pomocowych.

18. Prowadzenie dyżurów w punkcie konsultacyjnym.

Spodziewane efekty

1. Spadek spożycia alkoholu przez mieszkańców gminy.

2. Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych.

3. Redukcja zjawiska przemocy w rodzinie, której sprawcami były osoby działające pod wpływem alkoholu i narkotyków.

4. Zmniejszenie strumienia środków pieniężnych przeznaczonych na osoby uzależnione i wykorzystanie ich na inne cele.

5. Zwiększenie liczby osób propagujących zdrowy tryb życia.

2. REALIZATORZY STRATEGII I PODMIOTY WSPIERAJĄCE

Strategia będzie realizowana w latach 2008 – 2015. Opracowany dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, będący spójną wizją polityki społecznej gminy Chełmno jest narzędziem niezbędnym do ubiegania się o wsparcie z funduszy unijnych.

Poniżej przedstawiono osoby i organizacje odpowiedzialne za realizację strategii:

- Wójt Gminy Chełmno;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Placówki oświatowe;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii
- Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich;
- Komenda Powiatowa Policji.

3. WDRAŻANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Ze względu na długi okres realizacji strategii i rangi zadań w niej ujętych musi być ona na bieżąco monitorowana w celu zapewnienia sprawnej realizacji programu. Monitorowanie pozwoli na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań i wprowadzenie ewentualnych niezbędnych poprawek w tych zadaniach. Strategia jest dokumentem „żywym”, dlatego dokonywanie w nim zmian jest nie tylko możliwe, ale czasami konieczne. Korekty te mogą wynikać z faktu, że problemy poruszone w Strategii znajdują się w dynamicznie zmieniającym się obszarze – mogą powstać zupełnie nowe cele operacyjne dotyczące tych aspektów życia gminy, których w dniu dzisiejszym nie można było przewidzieć.

Monitorowanie umożliwi zatem:

- bieżącą ocenę realizacji programów i zadań oraz osiągnięcia celów;
- prognozowanie ewentualnych zmian warunków realizacji;
- dokonanie bieżących korekt i poprawek;
- podjęcie działań zabezpieczających i naprawczych;

- informowanie społeczności lokalnej o uzyskanych wynikach.

Za proces ten będzie odpowiadał powołany przez Wójta Zespół Zadaniowy ds. wdrożenia, realizacji i monitorowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

4. FINANSOWANIE STRATEGII

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w Strategii jest jej finansowanie. Przewiduje się następujące źródła finansowania proponowanych działań:

- środki własne pochodzące z budżetu gminy finansowane z jej dochodów;
- środki przekazane gminie z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszy krajowych (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych);
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny, Program Operacyjny Kapitał ludzki 2007-2013).

IX. ZAKOŃCZENIE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Chełmno jest swoistą odpowiedzią na potrzeby lokalnej społeczności. Usystematyzowane cele i zaplanowane działania zmierzające do zahamowania lub zmniejszenia nasilających się niekorzystnych zjawisk w życiu lokalnej społeczności pozwolą na konsekwentne i systematyczne dążenie do realizacji zaplanowanych działań. Efektem będzie znaczący wzrost poziomu życia obywateli oraz integracja lokalnej społeczności. Bardzo ważne są działania profilaktyczne, bowiem prowadzą one do tego, że środki finansowe do tej pory przeznaczane na pomoc społeczną, mogą być przeznaczone na modernizację i rozwój innych obszarów gminy.

Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty samorządowej. Zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie Chełmno oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej - instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Zmiany w funkcjonowaniu pomocy społecznej w kierunku rozwiązań systemowych stwarzają szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się beneficjentem pomocy społecznej. Działania w ramach Strategii pozwalają nie tylko na usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej czy rozszerzanie form pomocy instytucjonalnej, ale na skuteczne rozwiązanie problemów poszczególnych grup docelowych.

Ważną funkcją Strategii jest umożliwienie korzystania ze środków związanych z europejskimi funduszami strukturalnymi, co stwarza szansę na skuteczniejsze działania w sferze łagodzenia problemów społecznych w gminie.

X. SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Gminny system wodociągowy.

Tabela 2. Gminna sieć kanalizacyjna.

Tabela 3. Wykaz dróg powiatowych w gminie Chełmno.

Tabela 4. Wykaz dróg gminnych w gminie Chełmno.

Tabela 5. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon na przestrzeni lat.

Tabela 6. Zmiany populacji w gminie Chełmno na przestrzeni lat.

Tabela 7. Struktura wiekowa ludności w gminie Chełmno.

Tabela 8. Ludność gminy Chełmno w wieku przed-, po- i produkcyjnym.

Tabela 9. Ludność gminy Chełmno wg poziomu wykształcenia.

Tabela 10. Dynamika bezrobocia w gminie Chełmno.

Tabela 11. Liczba osób niepełnosprawnych w gminie Chełmno.

Tabela 12. Liczba mieszkań w zależności od liczby izb, powierzchni i metrażu na 1 osobę.

Tabela 13. Liczba mieszkań wg wyposażenia.

Tabela 14. Udzielona pomoc społeczna w latach 2004-2007.

Tabela 15. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną (dane za 2007 r.).

Tabela 16. Zadania własne gminy zrealizowane w 2007 r.

Tabela 17. Zadania zlecone gminie zrealizowane w 2007 r.

Tabela 18. Świadczenia rodzinne przyznane w 2007 r.

Wykres 1. Struktura agrarna gospodarstw w gminie Chełmno.

Wykres 2. Podmioty gospodarcze gminy Chełmno w latach 2001-2006.

Wykres 3. Zmiany populacji gminy Chełmno.

Wykres 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy Chełmno.

Wykres 5. Wykształcenie mieszkańców gminy Chełmno.

Wykres 6. Dynamika bezrobocia w gminie Chełmno.

Wykres 7. Mieszkania w gminie Chełmno wg powierzchni.